

Sistemik Hastalıkların Deri Bulgularına Yaklaşım

Prof. Dr. AYLİN TÜREL ERMERTCAN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Deri ve Zührevi Hastalıklar AD

Temel Başlıklar

Bağ dokusu hastalıkları

Nötrofilik dermatozlar

Purpura ve vaskülitler

Granülomatöz hastalıklar

Metabolik hastalıklar

Kardiyovasküler hastalıklar

Böbrek hastalıkları

Gastrointestinal hastalıklar

Onkolojik hastalıklar

Bağ Dokusu Hastalıkları

LE Kutanöz Bulgular

- Kutanöz LE, SLE'nin bir parçası olabileceği gibi bağımsız da görülebilir
- **Akut** kutanöz LE, **subakut** kutanöz LE ve **kronik** kutanöz LE şeklinde sınıflandırılır
- Kutanöz bulgular **spesifik** ve **non-spesifik** şeklinde de sınıflanır

Akut Kutanöz Lupus Eritematozus (AKLE)

Lokalize AKLE:

Malar Raş: Nasolabial kıvrımı tutmayan malar ve nasal eritem, UV ile tetiklenir, anti-Ro antikoru + olabilir

Generalize AKLE:

Güneş gören alanları tutan makulopapüler eritem

Subakut Kutanöz Lupus Eritematozus (SAKLE)

- Güneş gören bölgelerde lokalize
- **Papüloskuamöz form ve anüler form**
- Lezyonların üzerinde veziküller, büller, krutlar olabilir
- Özellikle uyluklar, boyun V bölgesi
- % 50 si SLE ile ilişkili

Kronik Kutanöz Lupus Eritematozus (KKLE)

---

1) Klasik Diskoid LE:

- Eritem, telenjiectazi, lamellar skuamlar ile karakterize hipo, hiper ya da akromik olabilen diskoid plaklar
- **Yüz ve aurikulada** yerleşim sık
- Boynun altında yerleşen ve dissemine olan diskoid LE lezyonlarında SLE gelişme riski daha yüksek

Kronik Kutanöz Lupus Eritematozus (KKLE)

---

2) Verrüköz/Hipertrofik LE:

- Nadir varyant
- **Ekstremitte ekstensörlerinde**
- Kaşıntılı
- Liken planus ile overlap olabilir

Kronik Kutanöz Lupus Eritematozus (KKLE)

---

3) Lupus pannikülit:

- Lupus profundus
- Subkutan yerleşimli sert nodüller
- Subkutan dokuda atrofi ve kalsifikasyon
- Nadiren ülserleşme
- **Malar, temporal, üst ekstremitte, gluteal bölge veya göğüslerde** olabilir
- Histopatolojik olarak **lobüler pannikülit** ve lenfositik infiltrat vardır

Kronik Kutanöz Lupus Eritematozus (KKLE)

---

4) Tumid lupus:

- Güneş gören alanlarda yerleşen skuamsız **eritemli infiltrate papül-plak**
- Skarsız iyileşir
- SLE ihtimali düşük

Dermatomyozit (DM)

Proksimal kaslarda güçsüzlük ve deri bulguları ile seyreden bir bağ doku hastalığı

Deri bulguları hastaların yarısından çoğunda kas güçsüzlüğünden önce oluşur

Paraneoplastik olabilir

Dermatomiyozit (DM)

1) Gottron makül ve papülleri:

- MKF ve İF eklemler üzerinde yerleşen eritemli viyolase makül ve papüller

2) Heliotrop raş:

- Periorbital cildi tutan ve ödem de eşlik edebilen viyolase eritem

3) Fotosensitivite:

- Saçlı deri, boyun ve omuzları (**şal belirtisi**) tutan eritemle karakterize yoğun kaşıntılı olabilen ışık hassasiyeti

[Download](#) : [Download high-res image \(456KB\)](#)

[Download](#) : [Download full-size image](#)

Figure 3. Dermatomyositis. Left: characteristic erythema on the posterior cervical region and upper back ("shawl sign"). Right: erythema on the back of the hands (Gottron's sign).

Dermatomyozit (DM)

4) Holster belirtisi:

Uylukların lateralinde eritemli skuamli lezyonlar

5) Saçlı deri lezyonları:

Saçlı deride yoğun eritem, skuam, nonskatrisyel alopesi

6) Tırnak kıvrımı lezyonları:

Periungal telenjektazi, kutikular hipertrofi ve distrofi

Dermatomyozit (DM)

7) Kutanöz kalsinozis:

Serum kalsiyum düzeylerinin normal olduğu distrofik tipte kalsifikasyon

8) Tamirci eli:

Palmar bölge ve parmaklarda hiperkeratoz ve fissürler

9) Vaskülit:

Sıklıkla juvenil DM'de

Lökositoklastik vaskülit

Malignite !!

Dermatomyozit (DM)

10) Oral lezyonlar:

Telenjektazi, erozyon, ülser, lökoplaki benzeri lezyon

11) Reynaud fenomeni:

DM'e spesifik değil

Anti- sentetaz sendromu

DM ile overlap başka bir BDH varlığı

12) Eritrodermi:

Nadir ve malignite ilişkili

Still Hastalığı (Juvenil İdiopatik Artrit, JİA)

Sıklıkla çocukluk /adölesan dönemde başlar

Erişkin başlangıçlı alt tipi <30 yaş kadınlarda

Sistemik JİA'da eşlikçi deri bulguları

Tipik lezyonu ateşli dönemlerde ortaya çıkan somon renginde ürtikeryal/morbiliform döküntü

Alopesi, kutanöz ağrı, akneiform erüpsiyon, portakal kabuğu görünümü (kutanöz musinozis), **lineer flagellat makuller** gibi bulgular da olabilir

Reynaud Fenomeni

- **Solukluk, siyanoz ve eritem triadı**
- Primer/sekonder
- Sekonder formuna bağ doku hastalıkları, vasküler hastalıklar, ilaçlar, hematolojik/onkolojik hast, endokrin hast. neden olabilir
- **Bilateralse, tırnak kapilleroskopisinde değişiklik varsa, dijital nekroz ve ülser eşlik ediyorsa sekonder reynaud lehine**

Skleroderma (Sistemik Sklerozis)

1) Sınırlı kutanöz SS:

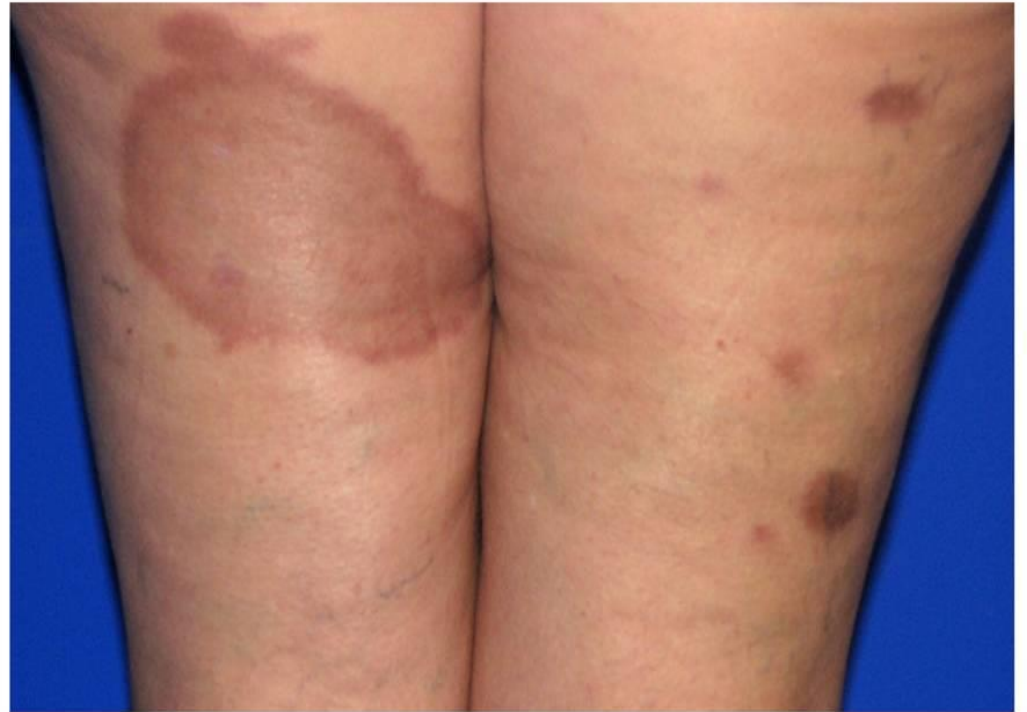
Reynaud fenomeni, distal ekstremelerde sertleşme, perioral fibrozis, telenjektaziler, pulmoner HT riski, anti-sentromer Ab pozitifliği

2) Diffüz kutanöz SS:

Reynaud fenomeni, ekstremite proksimalleri ve gövde tutulumu, kardiyak tutulum, pulmoner fibrosis, GİS ve renal tutulum (renal kriz), anti-Scl 70 ve anti RNA polimeraz 3 Ab pozitifliği

3) Lokalize skleroderma (Morfea):

Sistemik skleroza ilerlemez

Nötrofilik Dermatozlar

Sweet Sendromu

- **Ateş, artralji/miyalji ve lökositozla birlikte** seyredabilen rekürren eritemli lezyonlar
- Yüz, boyun, gövde ve proksimal ekstremitelerin ön planda tutulduğu eritemli infiltrate papül/plak, veziküller de eşlik edebilir
- Nadiren nodüler özellik ve ülserleşme
- **Romatolojik hastalık, malignite, ilaç, gebelik ve HIV ilişkili olabilir**
- Oral mukozada aftöz ülserasyon, yüksek ESR, steroid tedavisine direnç durumunda **paraneoplazi şüphesi artar**

Piyoderma Gangrenosum

- Hızla ülserleşen ağrılı lezyonlar ile karakterize nadir nötrofilik dermatoz
- Keskin ülser sınırı ve viyolase renk
- Regrese olurken atrofik skar ve kribriform patern
- Koebner fenomeni
- **Hematolojik, Gi (İBH), romatolojik ve endokrin birçok hastalık ile ilişkili olabilir**
- **Oral mukozada yoğun erozyon ve vejetasyon ile seyreden tipi: Piyostomatitis vejetans**

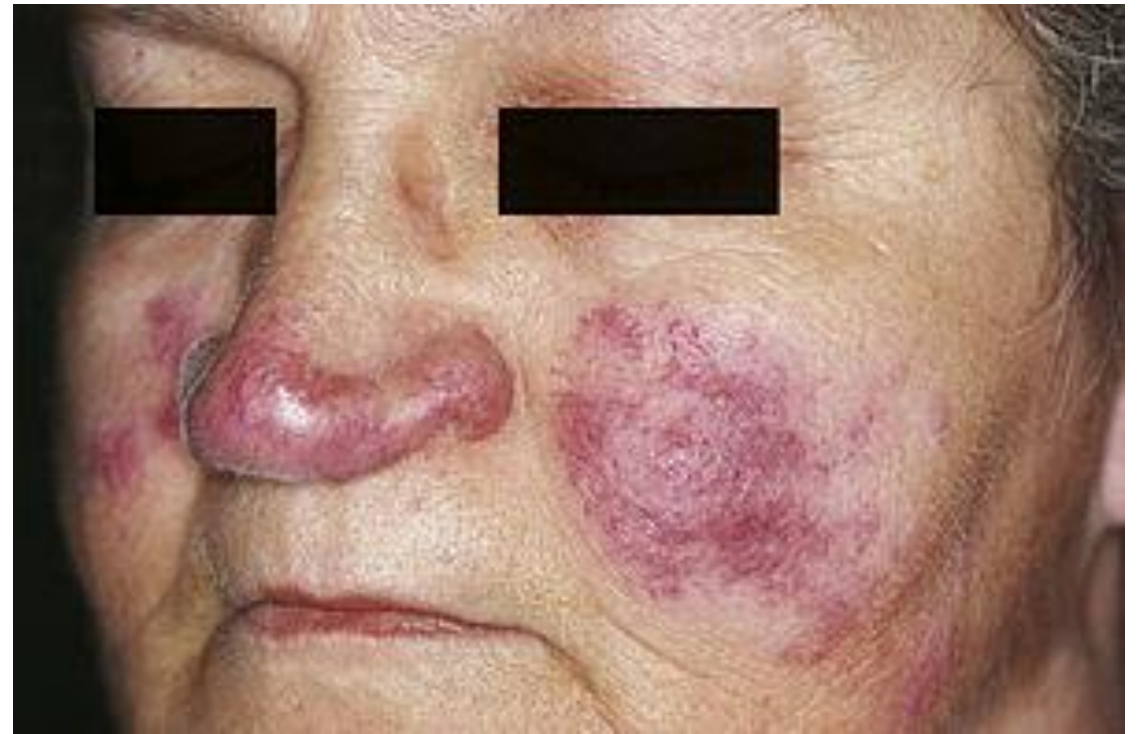

Purpura ve Vaskülit

Granülomatöz Hastalıklar

Sarkoidoz

- **Büyük taklitçi**
- **Deri, akciğer ve göz tutulumu**
- Sıklıkla **baş-boyun** bölgesine lokalize **nonkazeifiye granülomlar**
- Tipik lezyon **lupus pernio**
- Burun ve çenede yerleşen diaskopide elma jölesi görünümü veren eritemli papül
- Lezyonlar yaygınsa sistemik tutulum ihtimali yüksek

Source: Goldsmith LA, Katz SI, Gilchrest BA, Paller AS, Leffell DJ, Wolff K: *Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine, 8th Edition*: www.accessmedicine.com

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Nekrobiyozis Lipoidika

- **DM, HT, obezite ile ilişkili** olabilen kronik inflamatuvar granüloamatöz hast
- Periferi viyolase ve sert, ortası atrofik ve parlak beyaz görünümlü ovoid plaklar
- Üzerinde telenjektazi varlığı tipik
- Sıklıkla **tibia ön yüz**
- Minimal travma ile ülserasyon

Granuloma Annulare

- **DM, tiroid hast, dislipidemi, HIV ve malignite ile ilişkili** olabilen non enfeksiyöz granümatöz hastalık
- Sıklıkla ekstremitelerde ekstansörlerinde anüler plak oluşturan viyolase papüller
- Perforan tipinde ülserleşme görülebilir
- Genellikle asemptomatik

Metabolik Hastalıklar

Diabetes Mellitus (DM)

1) Nekrobiyozis lipoidika

2) Buschke sklerödemi:

- Boyun ve sırt bölgesinde dermiste kollajen ve aminoglikan artışına bağlı kalınlaşma

3) Diyabetik bül:

- Sıklıkla alt ekstremitelere yerleşen, gergin büller

4) Granuloma annulare

5) Akantozis Nigrikans

Diabetes Mellitus (DM)

6) Reaktif perforan kollajenoz:

- Kaşıntılı umblike papüller

7) Diyabetik anjiopati ve nöropati ilişkili bulgular

- Diyabetik ayak
- Diyabetik el sendromu (fleksiyon kontraktürü, karpal tünel)
- **Diyabetik dermopati:**
- Sıklıkla alt ekstremitelerde yerleşen eritemli makul ve papüller, kahverengi skarlarla sonuçlanır
- Nefropati, retinopati ve nöropati insidansını artırır

Kardiyovasküler Hastalıklar

Kardiyovasküler hastalıklar

1) Çomak parmak:

- Kalp hastalığı veya akciğer hastalığı

2) Siyanoz:

- Özellikle konjenital kalp hastalıklarında

3) Frank işareti:

- **Tragustan kulak memesine doğru uzanan çizgilenme** ateroskleroza işaret edebilir

4) Staz dermatiti:

- Kalp yetmezliği ya da venöz yetmezliğe işaret eder

Renal Hastalıklar

Renal hastalıklar

1) Kalsinozis kutis:

- KBY'li hastalarda artmış kalsiyum/fosfor oranına bağlı

2) Kalsiflaksi:

- KBY'li hemodiyaliz hastalarında artmış kalsiyumun arteriollerin media tabakasında birikerek ülser ve nekroza sebep olmasıdır. **Sepsise** neden olarak oldukça **mortal** seyredebilir. Sıklıkla adipoz dokudan zengin **gluteal bölge, abdomen ve uyluklarda** görülür

3) Kazanılmış perforan dermatoz

Renal hastalıklar

---

4) Porfiria kutane tarda:

- **Hemodiyaliz hastalarında** üroporfirinlerin yetersiz ekskresyonuna bağlı oluşur, deride biriken üroporfirinler fotosensitiviteye neden olur

Renal hastalıklar

---

5) Yarı yarıya tırnak:

- Diyaliz hastalarında azotemiye bağlı, transplantasyon ile geriler

6) Muehrecke bandı:

- Nefrotik sendromda hipoalbüminemiye bağlı görülen transvers beyaz çizgilenme

7) Üremik pruritus

Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

İnflamatuvar Bağırsak Hastalıkları (İBH)

- 1) Oral ülserler
- 2) Piyoderma gangrenosum
- 3) Eritema nodosum
- 4) Sweet sendromu

Çölyak hastalığı

Dermatitis herpetiformis:

- IgA komplekslerinin birikimiyle karakterize dirsekler, dizler ve glutealde pruritik papül ve veziküller

Siroz

- 1) Palmar eritem
- 2) Spider anjiom
- 3) Flushing
- 4) Kollateral sirkülasyon (medusa)
- 5) Sarılık
- 6) Vücut kıllarında incelme
- 7) Pruritus
- 8) Tırnak değişiklikleri (Muehrecke bandı, Terry tırnak)

Onkolojik Hastalıklar

Onkolojik Hastalıklar

Paraneoplastik dermatozlar

- Malign akantozis nigrikans
- Bazex sendromu
- Paraneoplastik pemfigus
- Akkiz epidermolizis bülloza
- Dermatomiyozit
- Erüptif seboreik keratoz (Leser-Trelat)
- Eritema giratum repens
- Akkiz iktiyoz
- Generalize pruritus
- Akkiz hipertrikozis lanuginosa
- Sweet ve piyoderma gangrenosum
- Nekrobiyotik ksantogranulom

Onkolojik Hastalıklar

Bazex Sendromu (Akrokeratozis Paraneoplastika) :

Sıklıkla üst GIS ve üst solunum yollarını tutan skuamöz hücreli karsinomlar ile ilişkili **akral bölgelerde eritemli skuamli plaklar** ile seyreden paraneoplastik dermatoz

Onkolojik Hastalıklar

Akkiz Hipertrikozis Lanuginoza:

Tümörden salınan çeşitli büyüme faktörlerinin etkisiyle en sık yüzde ve diğer vücut alanlarında lanugo tipi kılların artışıyla karakterize bir paraneoplastik dermatoz

